

Nasza nr 1 (9)/2013 ISSN 2083-4063 euroPROWincja

Biuletyn Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Wielkopolskiego

- 11 Projekt współpracy WARTA
- 10 Archiwum Kultury Ludowej Ślesina
- 12 Wielkopolska na Agrotravel

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie

	Wstęp 3
ROZMOWA	
	Blisko finiszu – rozmowa z Markiem Woźniakiem, Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego 4
LOKALNE GRUPY DZIAŁANIA	
	Puszcza Notecka – kierunki aktywności społeczności lokalnej w zachodniej Wielkopolsce 6
	Zaścianek – Polska Szwajcaria zaprasza 8
DOBRE PRAKTYKI	
	Ocalone od zapomnienia – Elektroniczne Archiwum Kultury Ludowej Miasta i Gminy Ślesin 10
TURYSTYKA AKTYWNA	
	Pęta w Wielkiej Pętli – projekt współpracy „Wspólna Animacja Rozwoju Turystyki Aktywnej – WARTA” 11
WYDARZENIA	
	Esencja wsi wielkopolskiej – reprezentanci naszego regionu na targach Agrotravel zostali uhonorowani Złotym Kogutem 12
GALERIA	
	Ludowo i ludycznie – Jarmark Wielkanocny w Szreniawie 15

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 18
61-713 Poznań

Opracowanie:

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań
tel. 61 626 60 00, 61 626 60 68
faks 61 626 60 04
mail: ksow@umww.pl
www.prow.umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl

Redakcja:

Jerzy Gontarz, Agata Rokita
Smartlink Sp. z o.o.
ul. Zjazd 2/4, 60-653 Poznań
e-mail: biuro@smartlink.pl
www.funduszeonline.pl

Projekt graficzny i skład:

Maciej Pachowicz

Fotografia na okładce:

Archiwum LGD Krajna nad Notecią

Druk: Argonex

Szanowni Państwo,

Rok 2013 jest dla nas szczególny. Dobiaża końca okres programowania zapoczątkowany w 2007 r. Przez cały ten czas udowadniałmy, że należymy do regionów, które najskuteczniej wykorzystują fundusze unijne, przyznane nam w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W tym momencie zdecydowana większość środków została już rozdysponowana. To nasz dodatkowy atut przy ubieganiu się o pieniądze z Unii Europejskiej w nowym okresie finansowania 2014-2020. Zdajemy sobie sprawę, że okres przejściowy między jedną perspektywą finansową a drugą nie będzie łatwy. Będziemy się zatem starali na bieżąco wyjaśniać Państwu najważniejsze kwestie związane z wejściem w nowy okres programowania. Zależy nam, by jak najszybciej poznali Państwo kluczowe zmiany i nowe zasady. Mamy wspólny cel, a jest nim przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców wsi, aktywizacja wiejskich społeczności, stwarzanie warunków do rozwijania przedsiębiorczości i zapewnienie nowych miejsc pracy.

Realizacja projektów na wsi podnosi samoocenę nie tylko jednostek, ale także całych społeczności, rodząc poczucie odpowiedzialności za rozwój swoich małych ojczyzn. Podobnie jak w poprzednich edycjach biuletynu, tak i w tym roku chcemy inspirować Państwa do działań podnoszących jakość życia na wsi. Będziemy zaglądać w różne miejsca Wielkopolski, udowadniając, że peryferia bywają potęgą pomysłowości i zaangażowania. To także ciekawy sposób poznawania ojczyzny – poszukiwanie miejsc niezwykłych, pozostających jednak na uboczu, poza głównym nurtem turystyki. W tym roku w ramach cyklu „Turystyka aktywna” odwiedzimy z Państwem nie tylko ciekawe miejsca, do których można dotrzeć na dwóch kółkach czy z wiosem w ręku. Chcemy także pokazać, jak takie inicjatywy wpływają m.in. na rozwój lokalnego biznesu bądź ofertę gospodarstw agroturystycznych.

Promowaniu potencjału turystycznego wsi służą kieleckie Międzynarodowe Targi Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki Agrotavel. Tegoroczna edycja ma dla nas szczególną wartość. Nasze oryginalne wiklinowe stoisko – rozbrzmiewające porywającą muzyką, angażujące zwiedzających do twórczych i kulinarnych działań – zdobyło pierwsze miejsce. Jeszcze raz gratuluję i dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do tego sukcesu. To dla nas wymowny dowód, że można oczarować wsią i można znaleźć na niej swoje miejsce.

Zapraszam do lektury biuletynu!

Tomasz Bugajski
Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego

Blisko finiszu

Rozmowa z Markiem Woźniakiem,
Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego

Fot. Archiwum UMWW

Wprawdzie do zakończenia realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 zostało jeszcze trochę czasu, jednak na tym etapie możemy ocenić doświadczenia i podsumować dotychczasowe efekty wdrażania PROW w Wielkopolsce. Jak pod tym względem wypada nasz region na tle innych województw?

Śmiało możemy powiedzieć, że jesteśmy krajowym liderem w wykorzystaniu alokacji środków unijnych przyznanych nam w ramach perspektywy finansowej na lata 2007-2013, w tym środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Większość z nich została już rozdysponowana. To nasz dodatkowy atut przy ubieganiu się o pieniądze z Unii Europejskiej w nowej perspektywie 2014-2020.

Trzeba pamiętać, że przez wiele lat obszary wiejskie były traktowane marginalnie i niestety wciąż pozostają w grupie tych, które wymagają największego wsparcia. Szczególnie zależy nam na wyrównaniu szans w dostępie do edukacji, służby zdrowia, kultury, także na poprawie

infrastruktury technicznej. To m.in. środki unijne w ramach PROW dają szansę doinwestowania tych terenów i stwarzają warunki do poprawy jakości życia ich mieszkańców. Głównymi beneficjentami są samorządy lokalne, które w naszej ocenie dobrze je wykorzystują. Wybudowano kilkaset kilometrów sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, zainwestowano w systemy segregacji odpadów, a od niedawna też budowane i modernizowane są targowiska. Bardzo dobre rezultaty przynosi wsparcie lokalnych grup działania, podejmujących wiele cennych i ciekawych inicjatyw. Dobrze przebiega realizacja wsparcia z działania „Odnowa i rozwój wsi”. Powstały place zabaw, wybudowano bądź odnowiono świetlice wiejskie, zakupiono do nich wyposażenie, zmodernizowano centra miejscowości. Godne uwagi są również projekty angażujące społeczności lokalne i inicjujące rozmaite formy aktywności z myślą o zaspokojeniu potrzeb społecznych i kulturalnych. Wśród nich są także te umożliwiające prowadzenie własnej działalności gospodarczej, alternatywnej do tradycyjnych form zarobkowania na wsi.

Jaki wpływ miały środki pochodzące z PROW na rozwój wielkopolskiej wsi i aktywizację obszarów wiejskich?

Polska wieś się zmienia, a zmiany to naturalny element życia społecznego. Nasze członkostwo w Unii Europejskiej ten proces znacząco przyspieszyło. Trzeba pamiętać, że tereny wiejskie stanowią zdecydowaną większość obszaru Wielkopolski, na którym żyje niemal połowa mieszkańców naszego regionu. Do niedawna martwiliśmy się znaczącym odpływem ludności ze wsi do miast, zwłaszcza ludzi młodych. Dziś odnotowujemy tendencję, która wskazuje na wzrost liczby mieszkańców wsi. To m.in. efekt realizacji działań PROW, dzięki którym wieś staje się miejscem atrakcyjnym do życia, oferując warunki zgodne ze współczesnymi oczekiwaniami jej mieszkańców.

Wielkopolska jest krajowym liderem w wykorzystaniu alokacji środków unijnych, także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, przyznanych nam w ramach perspektywy finansowej 2007-2013

Szkoła Liderów Rozwoju Lokalnego została wyróżniona przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako przykład dobrej praktyki doskonale odpowiadającej potrzebom mieszkańek wsi. Jakie cele chciał osiągnąć Samorząd Województwa Wielkopolskiego, uruchamiając ten projekt?

Sytuacja kobiet mieszkających na wsi wciąż wymaga interwencji, wsparcia i wzmocnienia działań, także tych ukierunkowanych na ich społeczną aktywizację. Ten nowatorski w skali kraju projekt, realizowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, doskonale wpisuje się w te działania. Adresowany do kobiet daje im wiele moż-

liwości: przede wszystkim zdobycia wiedzy, nowych kwalifikacji czy podniesienia kompetencji społecznych, wyposaża w umiejętności kierowania grupą i animowania życia społecznego czy kulturalnego lokalnych społeczności. Wartością dodaną jego realizacji była integracja środowiska lokalnego, ale także śmiałe wyjście jego uczestników poza miejsce, w którym żyją, otwarcie się na nowe i czerpanie z dobrych wzorców. Przykładem może być nawiązanie współpracy z niemiecką organizacją kobiet działającą również na wsi.

W ciągu trzech lat działania szkoły wzięło w niej udział ponad 600 kobiet z całej Wielkopolski. Wiele z nich realizuje teraz w swoich wsiach bardzo ciekawe przedsięwzięcia. Fakt, że Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich doceniła nasz projekt, umacnia nas dodatkowo w przekonaniu, że istnieje ogromna potrzeba dalszego aktywizowania kobiet i podejmowania kolejnych, podobnych działań w tym zakresie.

Podniesienie poziomu cywilizacyjnego wiąże się z cyfryzacją wsi i nabyciem przez jej mieszkańców umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii. Jakie działania podejmuje lub wspiera Samorząd Województwa z myślą o jak najszerzym dostępie mieszkańców wsi do internetu?

Niestety, na mapie Wielkopolski istnieje jeszcze wiele tzw. białych plam, bez infrastruktury telekomunikacyjnej, umożliwiającej zapewnienie szerokopasmowego dostępu do internetu i publicznej sieci telekomunikacyjnej. A to przecież dziś okno na świat. Miejsca te dotyczą w głównej mierze terenów wiejskich. Ogłosiliśmy właśnie nabór wniosków o przyznanie pomocy na projekty związane z budową infrastruktury szerokopasmowego internetu, w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W drugiej połowie roku planujemy kolejny nabór wniosków.

Realizacja projektów na wsi podnosi samoocenę małych społeczności, daje poczucie odpowiedzialności za rozwój swojej małej ojczyzny

Na co można uzyskać wsparcie finansowe pod koniec perspektywy 2007-2013? Jakie konkursy w ramach PROW planowane są w tym roku w Wielkopolsce?

Samorząd Województwa Wielkopolskiego otrzymał z puli krajowej PROW w bieżącej perspektywie finansowej UE ponad miliard złotych. Zdecydowana większość środków została już rozdysponowana. Obecnie trwa weryfikacja wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz nabór wniosków z zakresu internetu szerokopasmowego. Zostaną jeszcze ogłoszone nabory dla działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa”, schemat II „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”. Do końca obecnego okresu programowania lokalne grupy działania planują ogłosić w ramach osi 4 „Leader” jeszcze kilkadziesiąt konkursów. Zwróciliśmy się także do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o rozważenie możliwości realokacji środków z województw, w których nie wystąpi pełne ich wykorzystanie.

Czy lokalne grupy działania odegrały swoją rolę w kształtowaniu rozwoju lokalnego? Jaką funkcję mają pełnić w nowym okresie finansowania?

Głównym zadaniem lokalnych grup działania (LGD) jest realizacja lokalnych strategii rozwoju. Największym zainteresowaniem beneficjentów w tym zakresie cieszą się tzw. małe projekty. Zakres możliwych do realizacji działań dotyczy wielu dziedzin, m.in. organizacji szkoleń, inwestycji w małą infrastrukturę turystyczną, zagospodarowania przestrzeni publicznej czy ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Co ważne, coraz bardziej aktywne są organizacje pozarządowe i osoby fizyczne. Do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego złożono już prawie trzy tysiące wniosków właśnie na małe projekty. Są to realne, choć niewielkie środki, które wpływają na szeroko pojętą poprawę jakości życia na wsi.

Przed lokalnymi grupami działania stoi ciągle wiele zadań, przede wszystkim zbudowanie kapitału społecznego na obszarach wiejskich, udoskonalenie zarządzania i wykorzystanie istniejących lokalnych zasobów w celu poprawy warunków życia i pracy na wsi. Działania te, zgodne z lokalnymi strategiami rozwoju, są dobrze zaplanowane, bardziej spójne, wzrasta także ich innowacyjność. Wykorzystują wszystkie dobre doświadczenia, które okazały się skuteczne i efektywne. Co ważne, w większości to inicjatywy oddolne, najlepiej odzwierciedlające potrzeby lokalne. Ich realizacja podnosi też samoocenę małych społeczności, daje poczucie własnej wartości i odpowiedzialności za rozwój miejsca, w którym żyją. Większość LGD dobrze wywiązuje się z postawionych przed nimi zadań, dlatego ich udział w kreowaniu rozwoju obszarów wiejskich w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020 będzie miał z pewnością istotne znaczenie.

Rozmawiali Jerzy Gontarz i Agata Rokita

Puszcza Notecka

Seniority, Młodnik i Wolontariat – na tych trzech filarach Aktywizacji opiera swoją misję LGD Puszcza Notecka. Siłą grupy jest budowanie kapitału społecznego, połączone z odkrywaniem talentów i uświadamianiem mieszkańcom wsi nowych możliwości rozwoju, oraz aktywizacja i animacja środowiska.

Agrowspólnota

LGD Puszcza Notecka obejmuje swym działaniem 8 gmin w zachodniej Wielkopolsce: Ostroróg, Międzychód, Wronki, Sieraków, Obrzycko (gmina wiejska i miejska), Kwilcz i Chrzypsko Wielkie. Dzięki doskonałym warunkom naturalnym (Puszcza Notecka, Kraina Stu Jezior) wykrystalizowało się tu zagłębie agroturystyczne regionu. – Naszym podstawowym zadaniem w tej sferze jest podnoszenie jakości usług, rozszerzanie oferty. I pod tym względem nasza działalność jest spójna z projektem „Agroturystyka – współpraca w sieci”, realizowanym przez Departament PROW Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego – wyjaśnia Irena Wojciechowska, wiceprezes LGD Puszcza Notecka. – Podejmujemy działania stymulujące sieciowanie gospodarstw. Pokazujemy, że warto budować wspólnotę, w której jedni napędzają rozwój drugich, dzielą się zadaniami, wzajemnie się uzupełniają i inspirują. Efektem jest kompletny produkt turystyczny. Zaszczepiamy ideę budowania wspólnego produktu jako bardziej atrakcyjnego dla turysty. Ostatnio pracujemy nad tworzeniem sieci gospodarstw związanych np. ze Szlakiem Zbójeckim, który spina agrogospodarstwa, które mają konie, oferują koniarzom nocleg. Aby go wypromować, planujemy m.in. zorganizować rajd na św. Huberta.

Aktywistki znad Warty

Kolejnym obszarem, który stanowi trzon działalności grupy, jest aktywizacja kobiet. Około 100 mieszkanki z terenu LGD Puszcza Notecka uczestniczyło w zajęciach Szkoły Liderki Rozwoju Lokalnego. – Wiejskie kobiety mają ogromny potencjał, często niedoceniany przez nie same. One nie zdają sobie sprawy, że ich umiejętności są dziś unikatowe. Jako LGD staramy się je wspierać, kupując stworzone przez nie rękodzieło z przeznaczeniem na gadżety reklamowe. Wiedzę, którą zdobyłyśmy podczas szkoleń w Rokosowie, wykorzystujemy na co dzień, pomnażając to, co dostałyśmy – podkreśla Irena Wojciechowska. – Nasz ostatni pomysł to pudełka, w które pakujemy lokalne produkty, np. „Miody noteckie” i słoiczki z powidłami z Mniszek. W ten sposób siecujemy produkty.

Puszcza Notecka podejmuje działania stymulujące sieciowanie gospodarstw agroturystycznych – warto budować wspólnotę, w której jedni napędzają rozwój drugich, dzielą się zadaniami, wzajemnie się inspirują

Przedmiotem konferencji w Międzychodzie (28.01.2013) był rozwój obszaru Lokalnej Grupy Działania Puszcza Notecka. Wielkie zainteresowanie wzbudziły lokalne produkty „Miody noteckie”

Fot. LGD Puszcza Notecka

Wiele talentów zostało wydobytych m.in. w ramach projektów „Wielkopolanki na start – odkrywamy dawne zawody” oraz „Kobiety na start – inspirujemy, szkolimy, pobudzamy do działania”. – To bardzo budujące, gdy nieśmiała kobieta rozkwita, nabiera przekonania o swojej wartości i wyjątkowości, którą chce się dzielić ze światem. Na przykład Ewa zabłysła swoją nieprzeciętną wiedzą z ziołolecznictwa, Grażynka tworzy arcydzieła sztuki koronkarskiej, wzbudzając podziw w młodych dziewczynach, a początkowo nieśmiała Danusia uczy innych fotografii – cieszy się wiceprezes LGD. Pokłosiem ożywienia kobiet jest ruch Puszcza Notecka Seniority, którego energia koncentruje się obecnie na działaniach zmierzających do kultywowania tradycji. – Tworzymy np. scenki czy piosenki. Zgłosiliśmy się na Festiwal Piosenki Ranczerskiej „Wilkowyjce”, organizowany przez MRiRW – mówi wiceprezes LGD. Liderki działają nie tylko lokalnie – ponad 50 kobiet uczestniczyło w konferencji „Być kobietą” w marcu tego roku w Warszawie, a w lutym zaznaczyły swoją obecność na I Kongresie Kobiet Północnej Wielkopolski w Pile. Z kolei podczas konferencji w Międzychodzie, zorganizowanej przez LGD pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka, pokazały również, jak Szkoła Liderki Rozwoju Lokalnego wpłynęła na ich aktywizację.

Ziarno i plan

Najświeższą inicjatywą grupy jest Puszcza Notecka Młodnik. – Ruch młodych zaczął się krystalizować podczas rajdu turystycznego w ubiegłym roku. Okazało się, że grupa zapaleńców jest zainteresowana współpracą z nami. Tych ludzi cieszy to, że mogą coś zaoferować innym. Ale jednocześnie i oni poszerzają nasze horyzonty, otwierają na inne wartości, pokazując obszary dotychczas dla nas niedostępne. Wytworzyła się między nami specyficzna symbioza – cieszy się Irena Wojciechowska. – Wolontariat to doskonały sprawdzian zaangażowania człowieka. Wystawiamy listy referencyjne, które mogą być atutem dla osób szukających pracy.

LGD Puszcza Notecka działa od czerwca 2009 r. Jej siłą jest przede wszystkim aktywizacja społeczności lokalnej i pokazywanie nowych możliwości rozwoju. To wszystko wiąże się z ukazywaniem ludziom ich potencjału i wyjątkowości oraz walorów miejsc, w których mieszkają. – Trzeba wyciągać ludzi z domu i animować więzi międzypokoleniowe. Takiej idei służą m.in. konkursy z cyklu „Niezapominajka”. W 2011 r. myślą przewodnią było promowanie wiejskich ogródków, a w 2012 r. chcieliśmy zwrócić uwagę na nasze produkty lokalne. W tym roku konkurs ma pokazywać siłę wspólnoty rodzinnej, pielęgnującej korzenie. Ta inicjatywa ma przypominać, że warto zachowywać wiejskość, związane z nią tradycje, zwyczaje, roślinność, architekturę. Zanik więzi międzyludzkich jest znakiem czasu, ale nie poddawajmy się temu biernie – apeluje Irena Wojciechowska.

Razem lepiej

Nobilitacji lokalnego bogactwa służą też Festiwale Produktu Lokalnego, organizowane od 2011 r. Pod koniec kwietnia, przy okazji otwarcia świetlicy w Wartostawiu, odbyło się trzecie spotkanie z tego cyklu. W ofercie pojawiły się kozie sery i mleko, pierogi, wędliny, nalewki, przygotowywane według starych receptur. – Takie inicjatywy jednoczą społeczność. Niejednokrotnie przekonaliśmy się, jak bardzo ludzie potrzebują być i działać razem. Kilka lat temu dofinansowaliśmy zorganizowanie Festynu Rycerski w Zatomiu Starym. I co się okazało? Impreza tak bardzo się wszystkim spodobała, że na przygotowanie kolejnej znaleźli się już sponsorzy. Przez kilka lat na małej wsi wykrystalizował się markowy produkt, angażujący niemal wszystkich mieszkańców – cieszy się wiceprezes LGD.

W zachodniej Wielkopolsce nowe inicjatywy nieustannie kietkują.

Siłą LGD jest nowoczesność połączona z kultywowaniem tradycji

Podobną ewolucję przeżywa „Babie Lato – Wielkie Smażenie Powidel” w Mniszkach, na które jesienią ubiegłego roku przyjechało już kilka tysięcy uczestników. Promocji walorów kuchni i produktów regionalnych służą też targi Tour Salon czy Agrotravel, podczas których gospodynie z zachodniej Wielkopolski prezentują np. sok z hyćki,

„Babie Lato – Wielkie Smażenie Powidel” w Mniszkach cieszy się coraz większym zainteresowaniem turystów

Zapaleńcy z grupy Puszcza Notecka Młodnik wspierają LGD w różnych inicjatywach

Fot. LGD Puszcza Notecka

ciastka ze skwarek, szare kluczy z kapustą czy specjaty kuchni opierającej się na owocach leśnych i dziczyźnie.

Siła natury

Zadaniem LGD jest też promowanie bogactwa przyrodniczo-krajoobrazowego i historyczno-kulturowego regionu. Atutami tej części Wielkopolski są Puszcza Notecka, Pojezierze Międzychodzko-Sierakowskie, nazywane Krainą Stu Jezior, dwa parki krajobrazowe (Sierakowski i Pszczewski) oraz kilka rezerwatów, m.in. Buki nad Jeziorem Lutomskim, Czaple Wyspy czy Dolina Kamionki.

Poznaniu tych naturalnych skarbów znakomicie służy turystyka aktywna. W ubiegłym roku wspólnie z Czarnkowsko-Trzcianecką LGD, Partnerstwem dla Krajny i Pałuk oraz Krajną nad Notecią rozpoczęto realizację projektu „Notecki Szlak Turystyczny”, który służy promocji turystycznych walorów rzeki Noteć i Puszczy Noteckiej. W jego ramach w czerwcu zostanie zorganizowany rajd rowerowy. Wcześniej zinventaryzowano szlaki turystyczne wraz ze śladem GPS, opracowano przewodnik i stronę internetową oraz zamontowano tablice promujące Notecki Szlak Turystyczny. Z myślą o miłośnikach dwóch kółek organizowane są też rajdy „Roweromaniacy na start!”. Obszar LGD zaprasza także kajakarzy, wędkarzy, miłośników nordic walking, gryzbobrania. – Bardzo dobra infrastruktura drogowa i turystyczna na naszym terenie sprzyja rodzinnym wypadom za miasto. Jakość usług jest coraz lepsza, bo dzięki dofinansowaniu z PROW wiele gospodarstw nie tylko korzysta ze szkoleń, ale też inwestuje w swoją bazę – podkreśla Irena Wojciechowska.

LGD Puszcza Notecka wciąż poszukuje wyzwań. Nowe inicjatywy nieustannie kietkują. – Jesteśmy otwarci na pionierskie pomysły. Chcemy, by ludzie sami wyznacali kierunki działań, artykułowali swoje potrzeby. Naszą siłą jest nowoczesność połączona z kultywowaniem tradycji. Aby pomnożyć nasze siły, działamy razem z samorządami, organizacjami pozarządowymi, jesteśmy otwarci na różne grupy społeczne. Stwarzamy warunki do twórczej aktywności, zwiększając motywację do działania oraz wiarę we własne siły – podsumowuje Irena Wojciechowska.

Agata Rokita

Fot. LGD Puszcza Notecka

Zaścianek

Słowo zaścianek zwykle nie wzbudza pozytywnych skojarzeń. Nie tym razem. Obszar działania LGD Zaścianek to region ekologicznie czysty, znany z unikalnych walorów przyrodniczych i historycznych, które są wykorzystywane do rozwoju turystyki i promocji regionu. Mieszkańcy są dumni i mocno związani ze swoją matką ojczyzną, co pokazują liczne oddolne inicjatywy. Polska Szwajcaria zaprasza.

Obszar, na którym działa LGD Zaścianek, to gminy Żerków i Nowe Miasto nad Wartą. Są tu ciekawe szlaki, wiele urokliwych miejsc i zabytków. Wokół rzeki Warty rozciągają się starorzecza i tereny podmokłe, przepłatanne okresowo zalewanymi łąkami. Ten wyjątkowy krajobraz zasłużył na miano Szwajcarii Żerkowskiej, zwanej Polską Szwajcarią. Przez teren gminy Nowe Miasto nad Wartą prowadzi zielony szlak turystyczny. Rozpoczyna się w Chociczy, a kończy w Śmietowie, gdzie w klasycystycznym pałacu mieści się Muzeum Adama Mickiewicza.

Zaścianek podjął się współorganizacji wielu inicjatyw na terenie swoich gmin.

Do najbardziej udanych należą

Dni Ziemi Nowomiejskiej

– Żaden turysta, który odwiedzi nasze strony, nie będzie się nudził. Odpocznie od codzienności, nabierze sił i poczuje spokój, jaki daje natura – przekonuje prezes LGD Zaścianek Jakub Antkowiak. – Dla

amatorów jazdy konnej mamy stadniny koni, na miłośników dwóch kółek czekają rowery, a wodniacy popływają kajakami. Podczas wycieczek pieszych można poznać walory historyczne naszych ziem. Komu zabraknie wieczorem sił, może przenocować w kwaterze agroturystycznej – podsumowuje.

Dwa razy w roku organizowane są tu spływy kajakowe. Cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem, ponieważ prowadzą Wartą, meandrującą przez obszary Natura 2000. Na mecie na uczestników czekają liczne atrakcje i poczęstunek. Spływ kajakowy to wyjątkowa okazja na pozostanie sam na sam z piękną przyrodą.

Teatr różności

LGD podjęła się współorganizacji wielu inicjatyw na terenie swoich gmin. Do najbardziej udanych należą Dni Ziemi Nowomiejskiej. Impreza o charakterze sportowo-rekreacyjno-kulturalnym powstała z inicjatywy miejscowego stowarzyszenia Miłośników Ziemi Nowomiejskiej. Corocznie we wrześniu społeczność mobilizuje się i pełną zapału promuje gminę. Zeszłoroczne IV Dni Ziemi Nowomiejskiej odbyły się pod hasłem „Z kulturą za pan brat”. Największą atrakcją okazały się warsztaty teatralno-bębniarskie, ale też zmagania sportowe – biegi czy nordic walking. Organizatorzy pamiętali również o najmłodszych. Były więc skoki na dmuchanym zamku i trampolinie, a dla miłośników malarstwa konkurs plastyczny. Nie zabrakło kiermaszu książek, zorganizowanego przez Bibliotekę Publiczną w Nowym Mieście nad Wartą, wystaw artystycznych i stoisk kulinarnych. Na tych ostatnich można było skosztować potraw z niedawno wydanej książki kulinarnej gminy Nowe Miasto – „Potrawy z nowomiejskiej kuchni”.

Poziom świadomości mieszkańców wsi jest coraz wyższy. Ich potencjał i możliwości przekładają się na podejmowanie różnych przedsięwzięć. Coraz aktywniej działają grupy nieformalne, powstają nowe organizacje pozarządowe na terenach wiejskich, wzrasta chęć współpracy. – Społeczność lokalna chętnie uczestniczy w działaniach LGD, przedstawia nam swoje pomysły, służy pomocą i utożsamia się z naszymi działaniami. Ludzie pytają, kiedy odbędą się kolejne nabory wniosków, spływy czy festyny – potwierdza Jakub Antkowiak.

Liczne przykłady pozyskiwania środków na działalność z programów krajowych i UE, w tym np. małych projektów (41 wniosków), wdrażanych za pośrednictwem LGD Zaścianek w ramach PROW, pokazują, że wieś chce zmieniać swój wizerunek. W ramach „Odnowy i rozwoju wsi” złożono 9 wniosków. Rozwija się też działalność gospodar-

Do flagowych produktów turystycznych LGD Zaścianek należą spływy kajakowe na Warcie

Fot. LGD Zaścianek

LGD Zaścianek stawia na rekreację i turystykę konną. Miłośników hippiki zaprasza m.in. Hermanów

cza, np. w Żerkowie powstała pizzeria „Familijna”. Prawie 90 proc. środków przeznaczonych na realizację LSR jest już zakontraktowane.

LGD świadomie, poprzez rywalizację mieszkańców w różnych dziedzinach, próbuje pobudzić współpracę i integrację społeczności gminnych. Przykładem jest połączenie z festynem rodzinnym turniej sołectw, na którym w 2011 r. bawiło się prawie 1000 mieszkańców, dopingując 12 drużyn sołectkich.

Inicjatywa zorganizowania konkursu plastycznego „Zaściankowe perłki historii” dla dzieci klas piątych szkół podstawowych z obu gmin była strzałem w dziesiątkę. Konkurs i wystawa stały się sposobem na lepsze poznanie własnej historii, zabytków, kultury i tradycji. We wrześniu 2012 r. w Muzeum im. Adama Mickiewicza w Śmielowie odbył się wernisaż, podczas którego ogłoszono wyniki i wręczono nagrody. W grudniu zostały wydrukowane kalendarze przedstawiające 12 najlepszych prac nagrodzonych w konkursie.

Gościnną jest Wielkopolska

Aktywni ludzie z tego obszaru za pośrednictwem LGD nawiązują współpracę, inspirują się wzajemnie, przestają być dla siebie konkurencją i zaczynają dostrzegać korzyści z dzielenia się wiedzą, pomysłami dla osiągnięcia wspólnych korzyści. Tak powstał m.in. projekt „WARTA”, realizowany wspólnie z LGD Z Nami Warto i Unią Nadwarciańską (więcej na ten temat na s. 11 biuletynu).

W „Podróże z Panem Tadeuszem” Zaścianek zaprasza wspólnie z LGD Gościnną Wielkopolska. – Pomysł zaczął się krystalizować w momencie powołania na terenie gminy Żerków pierwszego w Wielkopolsce parku kulturowego. Mickiewiczowski Park Kultu-

rowy wywołał w głowach liderów pomysł na odszukanie na swoich obszarach udokumentowanych śladów pobytu wieszczka w latach 1830-31 – opowiada Jakub Antkowiak.

Spółeczność lokalna chętnie uczestniczy w działaniach LGD, przedstawia swoje pomysły, służy pomocą i utożsamia się z podejmowanymi działaniami

Co robił Mickiewicz w Śmielowie? Wiadomo, że polował, był na grybobraniach, a także odwiedzał dwory i pobliskie miejscowości, m.in. Dębno, Żerków i Brzostków. Dzięki realizacji projektu wytyczono i oznakowano szlak turystyczny „Podróże z Panem Tadeuszem”. Strona internetowa promuje 12 miejsc, w których przebywał wieszcz. Za pomocą interaktywnej mapy każde możemy dokładnie obejrzeć i dowiedzieć się, co warto zwiedzić na tym terenie. Na stronie projektu znajdziemy wersję audio przewodnika, którego fragmenty czyta m.in. Krzysztof Globisz. Przez cały czas towarzyszy nam piosenka „Gościnną

jest Wielkopolska”. Dzieci mogą zagrać w grę edukacyjną „Daj się ponieść historii” i przeżyć niezapomniane chwile, wcielając się w postać Tadeusza i wędrując po kartach dwunastu ksiąg. Jeśli ktoś nie pamięta, jak wyglądał Adam Mickiewicz, może obejrzeć fragmenty filmów zamieszczone na stronie oraz teledysk promujący szlak turystyczny i ideę produktu. Ale to nie wszystko. W ramach promocji projektu organizatorzy zaplanowali dwie imprezy historyczno-kulturalne pn. „Zajazd”. Pierwsza odbędzie się w czerwcu na terenie LGD Gościnną Wielkopolska, druga we wrześniu na terenie LGD Zaścianek.

Założyciele LGD wierzą, że uda im się wykorzystać potencjał lokalnej społeczności i sprawić, by ta współpraca trwała jak najdłużej i przynosiła efekty. Na terenach wiejskich musi odradzać się mała przedsiębiorczość, dlatego grupa kładzie nacisk na rozwój gospodarczy regionu, oparty na zasobach lokalnych, oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Zapisy w LSR nie mogą istnieć tylko na papierze. LGD Zaścianek po prostu działa i nie boi się podejmować kolejnych zadań. Warto zadbać, by i turysta, i mieszkańcy gminy czuli się jak u siebie w domu – na spokojnej wsi.

Joanna Gontarz

Nic tak nie pogłębia lokalnego patriotyzmu jak sportowa rywalizacja

Fot. LGD Zaścianek

Ocalone od zapomnienia

Oprócz wielkiej historii, którą znamy z podręczników, jest wiele historii mniejszych, lecz dla członków lokalnych społeczności równie ważnych. Tradycję i kulturę małej ojczyzny ślesinian dokumentuje utworzone w ubiegłym roku Elektroniczne Archiwum Kultury Ludowej Miasta i Gminy Ślesin.

Jest ono owocem długotrwałych działań, podjętych już kilkanaście lat temu przez zafascynowaną folklorem pogranicza wielkopolsko-kujańskiego dr Elwirę Jeglińską, wówczas pracującą w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Spod strzech do skanera

– Okazało się, że istnieje niesamowicie bogaty zbiór starych fotografii, również dokumentów, a wielu mieszkańców pamięta, jak wyglądała ich mała ojczyzna przed kilkudziesięciu laty, i potrafi o tym opowiedzieć w ciekawy sposób – mówi inicjatorka i opiekunka merytoryczna projektu. Nie wszyscy byli gotowi rozstać się z cennymi pamiątkami, lecz na szczęście współczesne technologie pozwalają na łatwe przechowywanie ich w formie zdigitalizowanej, dzięki czemu zasoby są bogate. – Brakuje nam jedynie materiałów związanych ze ślesińskimi mniejszościami kulturowymi, żyjącymi tu przed wojną – osadnikami niemieckimi i Żydami. Takie zdjęcia i dokumenty istnieją, lecz proces uzyskiwania zgody na ich publikację jest bardzo skomplikowany – żałuje dr Elwira Jeglińska.

Ważnym momentem w historii archiwum było złożenie wniosku o grant do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przez Lokalną Grupę Działania Dwa Mosty, która w ten sposób udzieliła cennego wsparcia instytucjonalnego inicjatywie. Projekt „Archiwizacja Kultury Ludowej na terenie Miasta i Gminy Ślesin” uzyskał pozytywną opinię ministerstwa, dzięki czemu możliwe się stało udostępnienie zbiorów archiwum w elektronicznej formie wszystkim zainteresowanym, w tym przede wszystkim mieszkańcom Ślesina oraz badaczom kultury. Archiwum jest dostępne na stronach internetowych miasta i gminy Ślesin (<http://www.gmina.slesin.pl>) i cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców gminy.

7 stron Ślesina

Całość podzielona jest na siedem działów. Najobszerniejszy zawiera ponad sto fotografii z lat 1890-1960, ilustrujących obrzędowość i życie codzienne. Na zdjęciach uwiecznione zostały uroczystości rodzinne, rok obrzędowy, praca i wypoczynek dawnych mieszkańców podkonińskiego miasteczka i jego okolic, a także losy ślesinian w czasie II wojny światowej, gdy byli zsyłani na roboty przymusowe do Rzeszy i przesiedlani do Generalnego Gubernatorstwa. Archiwum zawiera również zdjęcia wykonane w 2012 roku, które są świadectwem zmian

zachodzących współcześnie. Ważną częścią zasobów są wspomnienia starszych mieszkańców, pamiętających przemijającą kulturę ludową i folklor regionu, spisane lub nagrane i udostępnione w formie plików dźwiękowych. Można przeczytać bądź usłyszeć np. o ślesińskich Żydach, tradycjach świątecznych i związanych z handlem gęsiami. Dla osób chcących pogłębiać swoją wiedzę na temat Ślesina – jego kultury i historii, przygotowana została bibliografia zagadnienia, dzięki której można dotrzeć do książek i artykułów publikowanych od pierwszej połowy XIX wieku. Wysiłek włożony w stworzenie i opracowanie archiwum znalazł swe rozwinięcie w książce „Z problematyki etnograficznej Ślesina i okolic”, powstałej dzięki wspomnianemu ministerialnemu grantowi. Pracował nad nią interdyscyplinarny zespół dziewięciu autorów pod kierunkiem inicjatorki projektu.

Najobszerniejszy zbiór w archiwum ślesińskim zawiera ponad sto fotografii z lat 1890-1960, ilustrujących obrzędowość i życie codzienne

Elektroniczne archiwum jest świadectwem tożsamości dawnych i obecnych mieszkańców Ślesina i okolic. Przypomina o dziedzictwie kulturowym tego miejsca, związanym m.in. z obecnością ludności pochodzenia żydowskiego i niemieckiego, handlem czy specyficznym żargonem, zwanym gwarą ochweśnicką. Materiały zebrane w archiwum nie są anonimowe. – Na każdej fotografii osoby są rozpoznane, tak samo jak miejsce, czas i okoliczności jej wykonania – tłumaczy dr Elwira Jeglińska. Zasoby archiwum stale się powiększają. Mieszkańcy, widząc efekty pracy, przynoszą kolejne fotografie czy dokumenty, które następnie za ich zgodą są skanowane i udostępniane w elektronicznym archiwum. W ten sposób projekt, który miał uchronić od zapomnienia przemijające elementy lokalnej kultury, sam staje się jej częścią i znakiem lokalnej tożsamości.

Marek Rokita

Kto dziś pamięta, że jeszcze w XX w. istniał zawód gęsiarza (zdjęcie zostało wykonane w dwudziestolecu międzywojennym)?

Fot. Elektroniczne Archiwum Kultury Ludowej Miasta i Gminy Ślesin

Pęta w Wielkiej Pętli

Wielka Pęta Wielkopolski to jeden z najdłuższych szlaków kajakowych w Polsce. Liczy aż 688 km, a jego pokonanie to zadanie na cały urlop nawet dla doświadczonego wodniaka.

Jest jednak kilka odcinków na jej długości, które są wyjątkowo ciekawe i malownicze, a ich pokonanie kajakiem nie zajmie więcej niż jeden lub dwa dni. Należy do nich z pewnością liczący niemal 40 km odcinek na granicy powiatów słupeckiego, jarocińskiego i wrzesińskiego. Między Ratyniem a Orzechowem Warta przepływa przez dwa parki krajobrazowe. W pobliżu usytuowanych jest kilka cennych zabytków architektonicznych, które nad tafli wody prezentują się wyjątkowo korzystnie.

W grupie siła

Potencjał tego miejsca dostrzegli działacze trzech lokalnych grup działania z tego obszaru. „Wspólna Animacja Rozwoju Turystyki Aktywnej – WARTA” to projekt Unii Nadwarciańskiej, Zaścianka i Z Nami Warto. W jego ramach w sześciu miejscowościach – Ratyniu, Łądzie, Spłatwie, Pogorzeliczy, Czeszewie i Orzechowie – zbudowano pomosty, które od początku sezonu kajakowego aż do końca października służą wszystkim chętnym. Wspólna animacja polega też na tym, że od dwóch lat każdy sezon rozpoczyna się i kończy spływem kajakowym, organizowanym wspólnie przez trzy lokalne grupy działania. Cieszą się one coraz większym zainteresowaniem i mają duże znaczenie promocyjne. Przez cały rok z infrastruktury korzystają natomiast kajakarze indywidualnie i w niewielkich grupach.

Ustawienie pomostów oraz organizacja spływów rozruszały lokalną społeczność i uatrakcyjniły ofertę turystyczną dla gości okolicznych gospodarstw agroturystycznych. – Pomosty, jako miejsce bezpiecznego wypoczynku i zacumowania, rzeczywiście zdały egzamin – mówi Jerzy Mazurkiewicz, prezes LGD Z Nami Warto i główny koordynator projektu. – Liczba turystów na Warcie zdecydowanie wzrosła. Spływy organizowane są m.in. w gospodarstwach agroturystycznych znajdujących się przy trasie. Dzięki temu powstało też kilka wypożyczalni kajaków, np. w Pyzdrach, Miłostawiu i Żerkowie.

Z biegiem Warty

Rozpoczynając spływ w Ratyniu, kajakarze przepływają przez Nadwarciański Park Krajobrazowy, będący jedną z największych w zachodniej Polsce ostoi ptactwa wodnego. W Łądzie mogą wyjść na brzeg, by zwiedzić wpisane na prezydencką listę pomników historii opactwo cysterskie z cennymi średniowiecznymi freskami. Obok stoi zrekonstruowany gród wczesnośredniowieczny, w którym co roku w czerwcu odbywa się Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej. U ujścia Proсны kończy się teren pierwszego parku. Warta płynie na całym tym odcinku dość leniwie i zdarzają się na nim mielizny. W Pyzdrach, największej miejscowości na szlaku, znajduje się niewielki port, a samo miasteczko w przeszłości było jednym z największych

i najważniejszych grodów Wielkopolski. Czasy świetności pamiętają zabytkowe budowle, takie jak gotycka fara, pozostałości murów miejskich i zamku oraz dawny klasztor, w którym warto odwiedzić Muzeum Ziemi Pyzdrskiej.

Kilka kilometrów dalej zaczyna się najbardziej malowniczy odcinek szlaku, prowadzący przez teren Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego. Wyjątkowym miejscem jest Czeszewo. Na lewym brzegu rzeki położony jest rezerwat Czeszewski Las, chroniący pierwotny las, w którym wyznaczona została ścieżka dydaktyczna. Nieco inne atrakcje czekają na turystów w samej wsi, gdzie znajdują się m.in. zabytkowy drewniany kościół i Ośrodek Edukacji Leśnej „Centrum Zarządzania Łęgami”, w którym można podziwiać interaktywne ekspozycje. W miejscowości działają również gospodarstwa agroturystyczne, które w szerokiej ofercie wypoczynku nie pomijają kajakowych spływów Wartą. Podobnie dzieje się w innych miejscowościach na terenie gmin, przez które prowadzi szlak. Gospodarstwa gościnne znajdziemy np. w Łądzie, Spłatwie, kilku miejscowościach na terenie gmin Pyzdry (Dłusk, Białobrzeg, Łupice, Pyzdry) i Żerków (Dobieszczyzna, Żerniki).

Ustawienie pomostów na Warcie między Ratyniem a Orzechowem oraz organizacja spływów kajakowych uatrakcyjniło ofertę turystyczną okolicznych gospodarstw agroturystycznych

Ostatni odcinek szlaku liczy zaledwie dwa kilometry. To jednak nie przypadek. Jak tłumaczy Jerzy Mazurkiewicz: – Od przyszłego sezonu na tym krótkim odcinku planujemy rozpoczęcie nauki skierowanej do dzieci z ośrodka kolonijnego w Orzechowie. To będzie dla nich idealna okazja do rozpoczęcia przygody z kajakiem. A już tej jesieni szlak stanie się jeszcze atrakcyjniejszy i nieco dłuższy, gdyż do użytku oddamy nowy port w Nowym Mieście nad Wartą. W przyszłości prawdopodobnie będzie z niego w górę rzeki kursował tramwaj wodny, który umożliwi też przewożenie kajaków.

Marek Rokita

Spływy kajakowe, jak te w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym, to zsynchronizowana lekcja przyrody, historii i oczywiście wf

Fot. Ewa Janikowiak/Archiwum LGD Z Nami Warto

Esencja wsi wielkopolskiej

Aromatem świeżo upieczonego chleba, muzyką ludową we współczesnej aranżacji – tradycją i nowoczesnością wabiła Wielkopolska gości V Międzynarodowych Targów Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki Agrotavel 2013 w Kielcach. Zbudowana z wikliny, innowacyjna oraz interaktywna ekspozycja naszego regionu zdobyła pierwsze miejsce w konkursie na najciekawsze stoisko targowe.

Podczas odbywających się od 5 do 7 kwietnia targów Agrotavel 2013 zaprezentowało się około 150 wystawców z Polski, a także z Finlandii, Słowacji, Węgier, Litwy i Algierii. Impreza tradycyjnie cieszyła się dużym zainteresowaniem zwiedzających. Szacuje się, że w tym roku przybyło tu ponad 20 tys. osób.

Innowacyjny wystrój stoiska z wikliny, jego interaktywność i wielkie zaangażowanie reprezentantów naszego regionu zadecydowały o przyznaniu Wielkopolsce statuetki Złotego Koguta

Na brak atrakcji i nudę nikt nie mógł narzekać, a już z pewnością nie ci, których targowe ścieżki zawiodły do stoiska Wielkopolski. Kulturę, tradycje oraz walory turystyczno-krajoznawcze regionu promowa-

ły, prześcigając się w pomysłach: 9 gospodarstw agroturystycznych, 6 lokalnych grup działania i twórcy ludowi. Sympatyków żywiłowej muzyki ludowej, prezentowanej z pasją, energią i fantazją we współczesnej, oryginalnej aranżacji, porywała Kapela z Orliczka. Grupa ta, promując eksperymenty z muzyką ludową, jest jednym z ambasadorów lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Z historią po przygodę

Gospodarze naszego stoiska prezentowali bogatą paletę osobliwości regionu: ciekawe wątki historyczne, dziedzictwo kultury materialnej i duchowej, wyjątkową przyrodę. Udowodniali, że warto przekroczyć wielkopolskie progi – jesteśmy na swój sposób egzotyczni i coraz lepiej potrafimy zaskoczyć turystę, łamiąc stereotypowe wyobrażenie o naszym regionie.

Paradujący w mundurach pruskiej i rosyjskiej armii z czasów I wojny światowej przedstawiciele LGD7 – Kraina Nocy i Dni wskrzeszali historię swoich terenów, przez które przebiegała granica zaborów. – We współpracy z lokalną grupą działania i Karczmą Kaliską tworzymy produkt turystyczny „Na skraju imperium”. Organizujemy różnego rodzaju imprezy odtworzeniowe. Teraz na przykład dotyczące powstania styczniowego – mówi Karol Matczak, reprezentujący Grupę Rekonstrukcji Historycznej z Kalisza.

W innym zakątku ekspozycji wehikuł czasu przenosił gości do początków państwowości polskiej, która narodziła się na terenach dzisiej-

Stoisko Wielkopolski na tegorocznych targach Agrotavel zdobyło pierwsze miejsce

Fot. Iwona Poloz

Bez pracy nie ma kotaczy – na stoisku Wielkopolski można było posmakować uroku i trudu pracy piekarza

szej Wielkopolski. – Na targach chcemy zwrócić uwagę zwiedzających zarówno na kulturę, piękno przyrody, jak i historyczne walory obszaru działania Unii Nadwarciańskiej. Zorganizowaliśmy konkursy wiedzy o dwóch parkach krajobrazowych na naszym terenie – Nadwarciańskim i Powidzkim. Średniowieczne stroje, w których występujemy, mają przypominać, skąd nasz ród – mówiła Kamila Gaca z LGD Unia Nadwarciańska.

W promocyjnych bojach młodą włościankę dzielnie wspierał średniowieczny woj, w którego na trzy targowe dni wcielił się Krzysztof Stachurski, etnograf i właściciel gospodarstwa agroturystycznego Rycerska Stanica w Korwinie. – Wszystkich zainteresowanych historią oraz tych, którym marzy się udział w średniowiecznych rycerskich turniejach, zapraszam do mojej stancji. Na zachętę przywożem ze sobą elementy uzbrojenia woja z tamtych czasów. Prezentuję kolczugę, hełm, okrągłą tarczę i miecz. Mam też kulbakę, czyli średniowieczne siodło – opowiadał Krzysztof Stachurski.

W szerokim wachlarzu produktów turystycznych, prezentowanych na kieleckiej imprezie przez Wielkopolskę, znalazły się pakiety edukacyjne, rodzinno-rekreacyjne, a także propozycje dla miłośników mocnych wrażeń. – Wetna w okolicach Chodzieży ma charakter rzeki górskiej. Wykorzystaliśmy to, organizując spływy kajakowe dla amatorów tej

formy spędzania wolnego czasu. Dodatkowym zastrzykiem adrenaliną jest przelot motolotnią, który także jest przewidziany w naszym pakiecie ekstremalnym. Miłośników przyrody zapraszamy z kolei do naszego parku w Stobnicy i do Śnieżycowego Jaru, jedyne miejsca na terenach nizinnych, gdzie kwitnie śnieżycza wiosenna – opowiadała Renata Gembiak-Binkiewicz z LGD Kraina Trzech Rzek.

Zmysły w natarciu

Chociaż prawdziwego, wiejskiego chleba na targach w Kielcach było pod dostatkiem, tylko na wielkopolskim stoisku był wypiekany na miejscu. Nic więc dziwnego, że chętni do skosztowania gorącego pieczywa ustawiali się w kolejce, czekając na kolejną dostawę wprost z pieca. Mariola Bzdrega i Ryszard Kurylonek, prowadzący gospodarstwo agroturystyczne Sycyn pod Lipą koło Obornik, bardzo starali się, aby wypiekanych przez nich chleba i bułek nie zabrakło dla nikogo. – Wzięliśmy ze sobą spory zapas mąki, naturalnego zakwasu też wystarczy, pozostaje tylko piec. Trochę się napracujemy na tych targach, ale na szczęście my uwielbiamy wypiekać chleb – mówił, ugniatając ciasto Ryszard Kurylonek.

Dzięki pasji gospodarzy Sycyna pod Lipą na wielkopolskim stole pojawiały się nie tylko dorodne bochny razowego chleba, chrupiące pszenne bułeczki, ale także prawdziwe dzieła sztuki, ulepione z chlebowego ciasta – koguty, jeże i węże. Kto miał ochotę, mógł sam zagnieść ciasto na chleb i zgłębić tajniki jego wypiekania pod okiem mistrzów. Na amatorów słodczy czekały zaś wspaniałe udekorowane mazurki w kształcie serc, tworzone przez Lidię Woźniczkę, prowadzącą gospodarstwo agroturystyczne położone na terenach LGD Dolina Noteci.

Złoty Kogut

Coraz bardziej rozpoznawalną marką Wielkopolski stają się wyroby z wikliny i Nowy Tomyśl – stolica wielkopolskiej wikliny. Podczas imprez promujących nasz region za każdym razem zaskakujemy nowymi aranżacjami, kreatywnością. Ten lokalny koloryt w połączeniu z pracowitością, zaangażowaniem gospodarzy, otwartością na zwiedzające-

Ludowe pieśni w aranżacji Kapeli z Orliczka zyskują drugie życie

Fot. Iwona Poloz

go, zostały docenione przyznaniem nagrody za najciekawsze stoisko targowe. – Nie byłoby tego sukcesu bez was. Najpiękniejsze nawet stoisko, pełne rekwizytów, ale pozbawione ludzi, nikogo nie zachwyci. To właśnie dzięki waszej pasji i umiejętności współpracy odnieśliśmy zwycięstwo w konkursie – mówił Tomasz Bugajski, Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego, dziękując LGD, właścicielom gospodarstw agroturystycznych i pracownikom Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

W szerokim wachlarzu produktów turystycznych, prezentowanych w Kielcach przez Wielkopolskę, znalazły się zarówno pakiety rodzinno-rekreacyjne, jak i propozycje dla miłośników mocnych wrażeń

– Takiego sukcesu się nie spodziewaliśmy, choć ambicje były bardzo duże. Jestem przekonana, że komisję oceniającą przekonał nie tylko innowacyjny wystrój stoiska z wikliny, ale przede wszystkim jego interaktywność i niesamowite zaangażowanie naszych partnerów z lokalnych grup działania i wielkopolskich gospodarstw agroturystycznych. Z prawdziwą dumą mogę stwierdzić, że stoisko promocyjne województwa wielkopolskiego odwiedziła największa liczba osób – podkreślała Emilia Dunał, Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWW. Statuetkę Złotego Koguta przedstawicielom Wielkopolski przekazał Stanisław Kalemba, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pamiętka jak magnes

Wielkopolska słynie z pracowitości swoich mieszkańców. Nic więc dziwnego, że na stoisku targowym w Kielcach też nikt nie próżnował. Lidia Woźniczka tworzyła misterne wycinanki, odpoczywając w ten sposób od wypieku mazurków. W ruch poszły młotki i dłuta ludowych artystów, którzy na oczach zwiedzających z klocków drewna wyczar-

Targi Agrotavel służą promocji dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i historycznego obszarów wiejskich

Fot. Iwona Połoz

wywali niezmiernie postaci. Dorodny anioł grający na gitarze wyszedł spod dłuta Czesława Bocheńskiego, rzeźbiarza reprezentującego Gospodarstwo Agroturystyczne Bocheńscy. – Żeby sobie odpocząć od tego dłubania, czasem zamdę w kozę róg własnej roboty, który tu ze sobą przywiozłem – żartował Czesław Bocheński.

– Sztuka interesowała mnie właściwie od zawsze. Rzeźbię w drewnie, przede wszystkim lipowym, uprawiam także metaloplastykę. To trudna praca, ale bardzo ją lubię. Tworzę portrety mieszkańców wsi i figurki świętych. Tu na stoisku rzeźbiłem postać świętego Franciszka. Choć figurka była niedokończona, tak spodobała się jednemu ze zwiedzających, że musiałem się z moim Franciszkiem rozstać – mówił Kazimierz Stodowy, artysta z Nietuszkowa koto Chodzieży.

Takie oryginalne pamiątki, zaprzeczenie seryjnej produkcji, wzbudzają pozytywne skojarzenia i emocje. W Kielcach pokazaliśmy tylko niewielką część bogactwa i osobliwości wielkopolskiej wsi. Jesteśmy otwarci i gościnni. Warto do nas przyjechać – czekamy.

Iwona Połoz

Sredniowieczne stroje, w których występowali przedstawiciele LGD Unia Nadwarciańska, podkreślają, skąd nasz ród

Fot. Iwona Połoz

✧ Ludowo i ludycznie ✧ Fot. Maciej Zakrzewski

Tej wiosny natura ociągała się z przywdzieniem właściwej szaty. Wielkanocna sztuka ludowa rzuciła nam koło ratunkowe, przenosząc w rozmigotany świat kolorów, zapachów, faktur, dźwięków. Na swoistą terapię mogliśmy się m.in. wybrać do Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Jarmark Wielkanocny otworzył drzwi do radosnej krainy.

**Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**

ul. Szyperska 14
61-754 Poznań

tel. 61 626 60 00
faks 61 626 60 04

mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl
www.prow.umww.pl

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca PROW 2007-2013 – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi